

כיצד מעברין פרק חמישי עירובין

נה.

עין משפט נר מצוה

א מיי פ"ג מהל' ת"מ
הלכה :
ב מיי פ"מ מהל' שבת
הלכה ו סגנ לאזין סו
טו"ש"ע א"ח כ"י שגה ספיק
ז:
יא ג מיי שם הל' ח
טו"ש"ע שם ס"ד:
יב ד מיי שם הלכה ו
טו"ש"ע שם ס"א:
יג ה מיי שם הל' ח
טו"ש"ע שם ס"ד:
יד ו ז מיי שם הל' ה
טו"ש"ע שם ספיק ו
כג"ה וכל"ס ס"ד : 7

רבינו הגאון (המשך)
החוט המתוח מזה ומזה,
ומודד מן החוט ולהלן
אלפים אמה. וזוה העיר
עשויה כמין קשת

או כמין (טס) [גם]

רואין אותה העיר כאילו
היא מליאה בתים
וחצירות, וכאילו הן
מרוכזות בקשת כמין
טבלא מרובעת וכן הגם,
ומודד מהן ולהלן אלפים
אמה. אמר רב הונא עיר
העשויה כקשת, (ו) אם יש
בין ראשיה פחות
מארבעת אלפים אמה
מודדין לה, ברביע.
ורואין כאילו היא מלאה
בתים וחצירות, ונתנין
לה אלפים אמה חתום מן
היתר ולהחין. ואם לאו
מודדין מן הקשת פי'
כגון מקום העיר שעשוי
כקשת מרובע, והיתר הוא
מערבי, ושתי ראשי
הקשת חשובות כמין שני
פיגמין אחד בולט לצפון
ואחד בולט לדרום,
וצריכין לתחת חוט
משיה עולה עד נגד
הקשת מקום החץ. (ראין)
[גם] היתר פחות
מארבעת אלפים אמה,
נמצא המתוח מן הצפון
לדרום על גבי הקשת
פחות מדי אלפים כמדת
היתר, והרדין במקום
החץ מהלכין כליפי הדרום
הפחות מאלפים אמה וכן
לצפון. אבל אם הם ד'
אלפים אמה יצאו מתורת
פגימה [ונעשו תחום]
שלם. וכן בשני ראשיה
כיון שיש (בין) ביניהם
שני תחומין נסתלקין מהן
גורת פנים, ואין מודדין
(אלא) מן היתר וכיושבי
שדות הן חשובין
שמודדין להן מפתח
בתיהן, ואקשין ומי אמר
רב הונא הכי, כי אין
שמודדין אילו מאילו עד
שהיה ביניהן מקום חרב
בלי שיש ד' אלפים אמה,
וזאת איהו הוא דאמר
חומת העיר שנפרצה
(באמה) [במאה]
וארבעים ואחת אמה
ושלש עשרין דינה כרין
עיר קשת אשפי' שתי

עיר העשויה בקשת. הא ללא נקט רב הונא מלמיה אשני פגומין
משום דסתם פגום הוא מוך שבעים אמה ושיריים מעיקר
העיר וכיון דהוי מוך עיבור העיר אפי' יש בין פגומין יותר מד'
אלפים רואין כאילו חוט מתוח עליהם ואפילו יש פגומין הרבה זה
אחר זה כל אחד מוך ע' אמה ושיריים

של חצירו צני רשעי רשעי שמה יש
לחלק דגבי פגומין שאינם מעיקר
העיר אפילו אין שם הצלעת תחומין
מעבדין אותן עם העיר לפי צטנל
אגב הלא נקט רב הונא מילמיה על
מעיקר העיר אין מצטלין אגב העיר
ולכך צני שיהא שם הצלעת תחומין
ומיהו נראה לר"י דאין לחלק בין שני
פגומין לעיר העשויה כקשת וכן פ"מ
והא ללא נקט רב הונא מילמיה על
שני פגומין משום דצרימא לא איירי
בשני פגומין מרוח אחת אלא בפגום
אחד: **פחות מד' אלפים מודדין**
מן היתר. רבה נר רב הונא צני נמי
בסמוך שגם צני יתר לקשת לא יהא
יותר מאלפים משום דצני שיהו
תחומין מוצלעין מכל ד' כלל לרבה
צריה דרבה נר רב הונא דלאמר
מודדין מן היתר ואפי' יותר מאלפים
צני יתר לקשת משום דאי צני הדר
אמי ליה דרך צמים ולא חש שיהו
מוצלעין רק מנד אחד נראה דהוא
הדין נמי לדידה אס אין צני יתר
לקשת אלא אלפים מודדין לו מן
היתר אפי' יש יותר מד' אלפים צני
שני ראשי הקשת דהא מני' אמי דרך
היתר (י) מראש האחד לראש האחר
כיון דהיתר מוצלע מוך הקשת:
ואס

פגומין השתא בית אחד אמרת
שני בתים מביעיא לא צריכא משתי רווחות מהו דתימא מרוח אחת אמרינן
משתי רווחות לא אמרינן קא משמע לן היתה עשויה כמין קשת או כמין גאם
רואין אותה כאילו היא מלאה בתים וחצירות ומודד ממנה ולהלן אלפים אמה
(ט) אמר רב הונא עיר העשויה כקשת אם יש בין שני ראשיה פחות מארבעת
אלפים אמה מודדין לה מן היתר ואם לאו מודדין לה מן הקשת ומי אמר רב
הונא הכי והאמר רב הונא חומת העיר שנפרצה במאה וארבעים ואחת ושליש
אמר רבה בר עולא לא קשיא כאן ברוח אחת כאן משתי רווחות ומאי
קמ"ל דנותנין קרפף לזו וקרפף לזו הא אמרה רב הונא חדא זימנא דתנן
זימנא

מסו דקמ"א. ירשיכנה למרח ולמעבר עד שתהא מרובעת יפה: קמ"ב. כמות שהיא מניחין אותה שהי יש לה פיהות:
דמרבעא אכל לא **מרבעא** צריבועו של עולם. שיהא צפוניה לצפון ועולם ודרומה לדרום ועולם אלא עומדת
באלכסון: לא **צריכא** לז' רווחו. אחד לצפון וא' לדרום: צין צ' ראשיה. היינו אורך מקום היתר: **פחות מד'**
אלפים. שמתחם ראשה זה ובלע צפון תחום ראשה האחר נעשית עיר אחת ומודדין לה מן היתר ורואין כאילו
היא ממלחה צמים ואם יותר מד' מניחין אותה להיות אחת ומודדין לה מן הקשת לכל אחד מפתח

ציתו וחלל העיר החלק שאין צו צמים מן המידה הוא: **חומת העיר שנפרצה שיעורה צמ"א ושליש.** אס רוחב
פירצה קמ"א אמות ושליש דהיינו שיעור צ' קרפפות של שבעים אמה ושיריים ונעשו כצ"ט עיירות להיות אחת והיוצא
מזו לזו ללכת דרך זו חוזה לה אין עולה לו מדת העיר מן המנין. אלמא ציזתר מקמ"א ושליש הוא הבדלה: **כאן**
מרוח אחת. עיר העשויה כקשת אינה מוצלעת אלא מרוח אחת הלכך עד דהוי ד' אלפים: והא דחומת העיר שנפרצה צמתי רוחותיה זו כנגד זו קאמר
הונא דנותנין קרפף לזו וקרפף לזו דשתי עיירות הסמוכות זו לזו נותנין קרפף של שבעים אמה ושיריים לכל אחת כעיר אחת כדי לחבדם
ע"י קרפפות הללו לעשותן כעיר אחת ואע"פ שאין צנין צין הקרפפות וגם הקרפפות עצמן אינן מוקפות ממיליה אלא שיעור קרפף קאמר:
נותנין

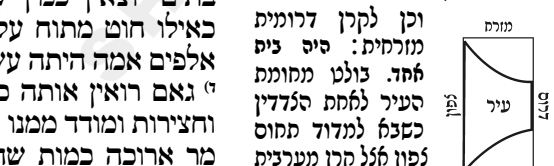
עירות הן כשתחת קרפף לזו [וקרפף לזו] שהן כל קרפף שבעים אמה ושיריים, והקרפפות מוצבות אחת וזאת וכתחת
הן חשובות, יתר מיכן לא. ופרקינן זו חומת העיר שנפרצה פירצה משתי רווחות זו כנגד זו שנחלקו לשתיים. לפיכך
אמר רב הונא אם פירצה כנגד קרפף לזו וקרפף לזו, ועינין בהוקתן עומדות אם יתר מיכן נחלקו. אבל בעיר העשויה
כקשת שאינה חריבה אלא מרוח אחת בלבד, והקשת עומד בישוב ואי הוה אלפים אמה אין ואי לא. ואקשין
ומאי אתא רב הונא לאשמעינן בחומת העיר שנפרצה, כי אם יש בפירצותיה [מאה וארבעים ואחת] אמה ושליש
שהן כדי [שהן] [שנין] קרפפות, עשאן הקרפף להיותן אחת [הא אמרה רב הונא חדא זימנא דתנן

והיינו דאמר רב אבדימי. הא דאמרן לדרין לטרוח ולהעמיד סימנין
ולהערים בתחבולות כדי שתמקיים התורה בצומתיה היינו דר' אבדימי
דמפרש דיוקא דקרא שאם בשמים היא צריך אמה לעלות אחריה:
סגרין. מחזירין בעיירות: סגרין. [א] צעירין במקומן אלא נראה ואינו

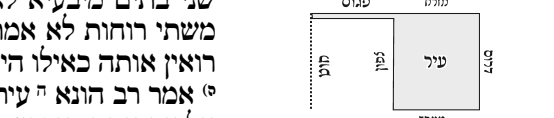
נראה דאמר לעיל:] ארובה כמו
שהיא. לקמן מפרש: **עגולה עושין לה**
וויזו. כשצב למדוד תחומין לקלוטיה

לא ימדוד לה מהחומה
אלא יוסף לה ריבוע
כלומר ירחיק מן
החומה כדי ריבוע
דהא מרביצין פיהות לכל מילי דשצתי'
ואח"כ ימדוד תחומי הקרנות שאם צא
לצאת דרך קרן העיר ישמכר בעליהו
רביע דמרוכזע יומר על העגול רביע:
מרובעת אין עושין לה וויזו. לקמן
מפרש: היתה רחבה מנד זה וקלרה
מנד זה רואין אוסה כאילו היא שזה.
כשצב למדוד התחומין למעבר אכל
קרן מערבית דרומית אינו מודד מן
החומה אלא מרחיק ומושך למעבר
עד כנגד חודה של קרן מערבית
לפניות הנמשכת ויחל' למעבר מודד

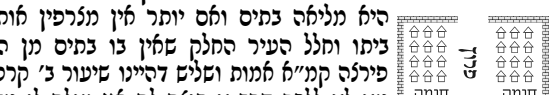
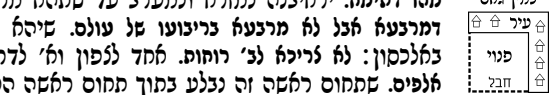
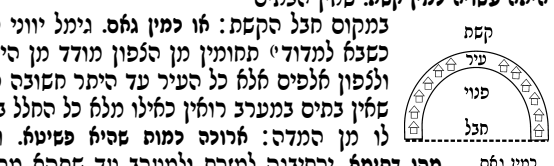
וכן לקרן דרומית
מזרחית: היה ציט
אחד. בולט מחומת
העיר לאחת הצדדין
כשצב למדוד תחום
לפון אכל קרן מערבית
לפניות (א) כשצב למקום
שאינן הצית בולט עם מרחיק מן
החומה עד כנגד מקום שכלה צלית
הצית לקרן מזרחית לפניות כאילו
חוט מתוח מכוון והולך כנגדו ממקום
שכלה הצית עד כנגד קרן לפניות
מערבית ומודד מן החוט ולפון אלפים:

וכן לקרן דרומית
מזרחית: היה ציט
אחד. בולט מחומת
העיר לאחת הצדדין
כשצב למדוד תחום
לפון אכל קרן מערבית
לפניות (א) כשצב למקום
שאינן הצית בולט עם מרחיק מן
החומה עד כנגד מקום שכלה צלית
הצית לקרן מזרחית לפניות כאילו
חוט מתוח מכוון והולך כנגדו ממקום
שכלה הצית עד כנגד קרן לפניות
מערבית ומודד מן החוט ולפון אלפים:

שני צמים כמין צ' פגומין. קס"ד לרוח
אחת וקאמר רואין כאילו חוט מתוח
מזה לזה. ולקמן פריך השמא ציט אחד
אמרת רואין שני צמים מביעיא:
היה עשויה כמין קשת. שאין הצמים

עיר גאם
פנוי
חזומה
פנוי
חזומה

מרובה גותן וויזו. מרובעת אין עושין לה וויזו. כלומר אם אינה נתונה ברביעיה ברביעיה
ודרומה לדרום ועולם. מהו דתימא נירבעה ברביעיה של עולם, קמ"ל דלא צריכין
מנדא התורה לא בסמריט
ולא תמגליס אלא צמתי
שמשו עמנו נראה ואינו
נראה: [ב] בא"ד דמאמר
לפיל דף נד. והעושה'
צמתי דיה נראה ואינו
נראה הרויך:

(א) גירי השאלמות פ'
מולות סי ע' ר' יומקן,
(ב) גירי השאלמות שם
רנ"א], (ג) מוספתא פ"ד ה"ג
ע"ש, (ד) ונעבור ערך נג
פ"י כמין ד' הפון,
(ה) [לקמן ח' א, [דף נ"ד,
(ו) [לעיל ג"א], (ז) צ"ל הסוכה
ך שיהא הפוכה ל' ע' צ"מ
כ"ח, (ט) ועיר רש"י פסקים
ח: ד"ה גאם ושש"י נחמס
נג: ד"ה מין מנד אס:
ד"ה גמא], (י) פס"א: לקבוט,
(יא) פס"א: ב' /, (יב) צ"ל צ"ן,
(יג) פס"א: מ',

תורה אור השלם
1. לא בשמים הוא
לאמר מי יעלה לנו
השמימה ויקחה לנו
וישמענו אתה ונעשה:
ולא מעבר לים הוא
לאמר מי יעבר לנו אל
עבר הים ויקחה לנו
וישמענו אתה ונעשה:
דברים ל יב ג

הגהות הב"ח
(א) גמ' והיינו דאמר רבי
אבדימי: (ב) שם לפי לה
פומא בארובה: (ג) ש"י
ד"ה היה ציט אחד בולט כו'
מערבית לפניות (כשצב
לקמן) סמ"מ וי"ז פ"א
אין זה: (ד) תוב' ד"ה פחות
וכו' דהא מני' אמי דרך
היתר: מ"ה (ו)

גליון הש"ס
גמ' לא המצא במי
שמכביה דעתו. עיין
פניני דף א' ע"ה מות'
ד"ה קף דבני מורה:

**הגהות מהר"ב
רנשבורג**

[א] רש"י ד"ה מגרין.
צעירין במקומן. ר"ל שגא
תמגא התורה לא בסמריט
ולא תמגליס אלא צמתי
שמשו עמנו נראה ואינו
נראה: [ב] בא"ד דמאמר
לפיל דף נד. והעושה'
צמתי דיה נראה ואינו
נראה הרויך:

מוסף רש"י
אתה צריך לעלות
אחריה. וללממה (דברים
ל יב).

רבינו הגאון
כתוב לא בשמים היא, לא
תמצא תורה במי שמגביה
דעתו עליה בשמים. ולא
מעבר לים היא, במי
שמרחיב דעתו עליה כים.
ד' יוחנן אמר כו'. ת"ד
ציצד (מעריבין) [מעברין]
את הערים ארוכות כמות
שהיא. מהו הוימא
ניעבדי (תותיה) [פותיא]
כארביה (כי) [כרין]
שתתריבע קמ"ל דלא.

עגולה עושין לה וויזו. מרובעת אין עושין לה וויזו. כלומר אם אינה נתונה ברביעיה ברביעיה
של עולם. גירי העיר לצפון ועולם, ודרומה לדרום ועולם. מהו דתימא נירבעה ברביעיה של עולם, קמ"ל דלא צריכין
מנדא התורה לא בסמריט
ולא תמגליס אלא צמתי
שמשו עמנו נראה ואינו
נראה: [ב] בא"ד דמאמר
לפיל דף נד. והעושה'
צמתי דיה נראה ואינו
נראה הרויך:

1) ציור זה נדפס בדפוס וילנא ואין לו מונבן.

יתר על ד' אלפים